

Türk Milli Eğitiminin Çözüm Bekleyen Bazı Güncel Sorunları ve Çözüm Yolları

Prof.Dr. Hayati DOĞANAY
(Atatürk Üniversitesi Öğretim Üyesi)

Giriş

Bugün, 24 Kasım 2000; başka bir ifadeyle, askerlik mesleği sanatındaki erişilmezliği kadar, eğitim sanatında da, üstünlüğünü kanıtlamış olan yüce ATATÜRK'ün, *Millet mektepleri başöğretmenliği* sanını kabul edişinin (24 Kasım 1928) 72'inci ve ülkemizde, *Öğretmenler Günü* kutlanması tarihinin ise (24 Kasım 1981) ise, 19'uncu yıl dönümüdür.

Türk eğitim ordusu ve özellikle de, bu ordunun adsız kahramanları aziz Türk öğretmenine, kutlu olsun!

Çok saygıdeğer Rektörüm, sayın Rektör yardımcıları, sayın Dekanlar, sayın Bölüm Başkanları, Anabilim Dalı Başkanları, sayın öğretim üyesi ve öğretim üyesi yardımcısı arkadaşlarım, siz yazılı ve sözlü basınım çok saygıdeğer temsilcileri: Bu önemli günde yapılan toplantı vesilesiyle, bir kez daha *Türk millî eğitiminin çözüm bekleyen bazı güncel sorunları ve çözüm yolları* üzerindeki görüşlerimi sizlerle paylaşmadan önce, hepinizi en derin saygılarımla selâmlarım.

Size baktıkça, gelecekteki Türk eğitim ordusunun kalitesini, randımanını, prodüktivitesini; kısacası, yıldız yıldız parlayan ihtişamını hayranlıkla ve gururla seyrettiğim, siz sevgili öğretmen adayı gençler. Benim, samimî ve sevgili dostlarım: Sizleri de, sonsuz sevgilerimle selamliyorum.

Emekli Öğretmenlerimiz:

İnsanı eğitme ve yetiştirme gibi, *ibadetlerin en kutsalı* olan bir hizmette, görev süresini tamamlayıp, emekliye ayrılmış olan öğretmenlerimizi, bu mutlu günümüzde, sevgi ve saygılarımla selâmlarım. Emeklilik devresi hayatlarının, sağlık ve mutluluk içinde geçmesini dilerim. Bizlerin, mimarlarının onlar olduğunu, bir kez daha ifade etmekten, sonsuz bir haz duyarım.

Hak'kın Rahmetine Kavuşmuş Öğretmenler:

Türk millî eğitimine hizmet, ölçüye ve tartıya gelmeyecek kadar yüce, kutsal bir ibadettir. Bu kutsal görevi tamamlayıp, Hak'kın rahmetine kavuşmuş olan aziz Türk öğretmenlerini, her yirmi dört kasımda olduğu gibi, yine bir kez daha, rahmetle anıyorum.

Şehit Öğretmenler:

Milletimizin sevgili çocukları ve gençlerini, uygarlığın nurlu ufuklarında aydınlatmak ve hayata hazırlamaktan başka, herhangi bir art niyeti olmayan; aydınlık ve uygarlığın; bölünmez vatan topraklarının amansız düşmanları tarafından hunharca katledilmiş (1984-1996 toplamı) **162 şehit öğretmen** meslektaşımı; geçmiş yirmi dört kasımlarda olduğu gibi, yine sevgiyle, saygıyla ve rahmetle anıyorum.

Sözlü Yazılı Medyanın Sayın Temsilcileri:

ATATÜRK'ün, yazı tahtası başına geçip, bizzat Türk milletine öğretmenlik yapmaya başlama tarihinden 2000 yılına, aradan 72 yıl geçti. Üstelik bu büyük Dahi, *Hükümetlerin en feyizli işleri olarak, maarif, yani millî eğitim işlerini görmüş ve onların, öncelikle bu işle uğraşmasını emretmişti.*

Oysa, Cumhuriyet devri boyunca zaman zaman harcanan münferid çabalara rağmen, yine de millî eğitimimizde, **çözüm bekleyen önemli sorunlar bulunmaktadır:**

Öğretmen adayı yetiştirme sorunu: Bu ülkede, ilk **Darülmuaallimin 16 Mart 1848'de, Darülmuaallimat ise, 1870 yılında kurulmuştur.** Başka ifadelerle, tam **152 yıllık** bir öğretmen adayı yetiştirme deneyimimiz bulunmaktadır. Bu sistemi reorganize etmek yerine, bazı yetkililer, *yapılandırma* diye, gereksiz beş-altı yıllık zaman kaybına yol açtılar. Türk millî eğitimi, 42, bazı yıllar 46 branşta öğretmen adayı talep ediyor, bizim reformistler, altı yıldan buyana, yapılandırma adı altında, eğitim fakültelerindeki sekiz branşı kapatma yolları arıyorlar.

M.E.B.'mız, sanki Hz. Mevlana'nın dergâhı gibi işletiliyor. Gel, branşın jeolog mühendis olursa da gel. Gel, doktor olursan da gel. Yine gel. Sokaktan geçiyorsan da gel. Sütçü olsan da gel. Tüccar-iktisatçı olsan da gel.

Gel, öğretmen ol.

Sayın basın mesupları: M.E.B, iş ve işçi bulma kurumu gibi çalıştırılmaz. Böyle bir uygulama, Türk millî eğitimine ihanet olur.

Herkes bilsin ki, **54 eğitim fakültesi** ve **72 fen-edebiyat fakültesi** bulunan bir ülkede, halen bazı baranşlarda yeterli öğretmen adayı bulunamıyorsa, bu kurumlar, *keyfi yönetiliyor* demektir.

Türk dili öğretmeni, veya İngilizce öğretmeni adayları sayısı yeterli değil, ama kimya ve fizik öğretmeni adaylarında, büyük bir fazlalık var... Bu sonuç, keyfilik değil de daha nedir?

Sekiz yıllık kesintisiz eğitim: geç bile kalınmış, bir hizmet. Elbette çocukların fazla ve daha iyi okumalarının yararları çok, zararı hiç yok. Ama, bu adla yüksek miktarda vergiler alındı. Ödemeye de devam ediyoruz; Örneğin 1997-2000 devresinde, bu ad altında, tam **971 trilyon TL** gelir sağlandı.

Sayın basın mensupları: 1997-2000 devresinde, **4500 okul** yapılması planlandı, henüz **450'si** yapılabildi. Ayrıca, bu süre içinde **derslik sayımız 140 bin adet daha arttırılacaktı.** Oysa, **65 bin derslik** yapılabildi. Dersanelerde öğrenci sayalarını 30'a indirecektik, **50 ila 60'a devam ediyoruz.** Sayın yöneticiler: **Para nerede?** Yoksa batık bankalar, bu alın teri-göz nuru kaynağı da mı yuttu?

Sekiz yıllık eğitimin uygulanış şekli, bir kez daha gözden geçirilmelidir. Çünkü, Endüstri meslek, Kız meslek, Ticaret meslek gibi meslek liseleleri, durmadan öğrenci yitiriyorlar. Çoğu, kapanma aşamasına geldi. Bu önemli kurumları kurtarmak için, tek bir yol var: **İş bilmez ve eğitimden habersiz kimselerin, inatlarından vaz geçmeleri.** Aksi takdirde, bütün gençlik, liselerin önüne yığılmaktadır. Herhangi bir sanatı ve mesleği olmayan, üniversiteye girememiş, bir yığın mutsuz gençle karşı karşıya kalmak üzereyiz. Bizden hatırlatması...

Öğretmen adayı seçme sınavları: Diğer bir adıyla, **öğretmenlik DMS'si:** Bunun adı, para bulma yollarından biri, şeklinde ifade edilmelidir. Çünkü, amacına uygun bir sınav yapılmamıştır. **Öğretmenlik mesleği, alan bilgisi-meslekî bilgi ve beceri-genel kültür gibi üç önemli sahada doygunluk noktasına gelmiş bireylerin mesleğidir.** Ancak, bir sınav düşününüz ki, adaylara bir tek dahi meslekî soru sorulmamış. Eğitim psikolojisi sorusu yok, eğitim sosyolojisi sorusu yok, Öğretim ilke ve yöntemleri sorusu yok, Ölçme ve değerlendirme sorusu yok... Peki, sayın yetkililer: Siz bu sınavı kaynak sağlamak için mi yaptınız? Bu trajediyi, ülkemizin o ünlü eğitim bilimcileri neden görmediler? Yoksa,, Ankara'da fikir, gönül ve kaynak birliği yapmak âdetten midir?

Beyler: Siz, ne sınavı yapıyorsunuz? Tıp fakültelerinden sonra en yüksek puanlı öğrenciler, eğitim fakültelerini seçiyorlar. Bu puanlara

güvenmiyor musunuz? O zaman, ben de derim ki, sınavı gelir kaynağı olarak görüyorsunuz.. Bunu, mesleğe başvuru parası olarak da alabilirsiniz. Gençliğe sıkıntı vermeyin. Buna hakkınız yok... Öğrenciler zaten yüksek puanlarla giriyorlar; defalarca sınavlardan geçiyorlar ve öyle mezun oluyorlar. **Sınavı yapanlar: Siz ne demek istiyorsunuz? Benden daha doğru sınav yaptığınızı mı iddia ediyorsunuz? Bu ucubeyi derhal yürürlükten kaldırınız.**

Öğretmenlerin maaş durumu: Hiçbir medeni ülke düşünülemez ki, devletin yıllık konsolide bütçesinin en az payı, millî eğitime ayrılsın. Oysa bizde bu pay, artış bir yana, giderek azalmaktadır. Nitekim 1990 yılında, konsolide bütçenin yaklaşık % 13.2'si millî eğitime ayrılmışken, 1998'de bu bu pay % 8'e ve 1999'da % 7.9'a düşürülmüştü.

Sayın yöneticiler: F tipi ve bilmem ne tipi hapisaneler yerine, bilgisayarlarla donatılmış, çağdaş okullar düşününüz. Oralarda ders yapacak ve bugün de yapmakta olan öğretmenleri **boğaz tokluğuna çalıştırma** alışkanlığından vaz geçiniz. Öğretmenler, sizin paranızı değil, milletimize yaptıkları hizmet karşılığında, onun ödediği vergilerden kendisine düşen payı istemektedir. Onlar, **sadaka değil**, çünkü yaptığınız % 10'luk zam, sadaka yerine bile geçmez, **alın terlerinin karşılığını istemektedirler**. Örneğin, 2000-2001 öğretim yılında, mesleğe yeni atanan bir öğretmenin eline en az **400 milyon TL**, derecesi ¼ olanların ise **600 milyon TL**. maaş geçmeli idi. Ankara, bu taleplerimize kulak vermelidir.

Sevgili öğretmen adayları:

Ne iyi ettiniz de bu kutsal mesleğe aday oldunuz! Sizleri ne kadar kutlasak, az gelir. Çünkü sizler, *sanatların en incisi ve mesleklerin en yücesine, peygamberler sanatı ve Tanrı mesleğine adayısınız*. Ne mutlu sizlere!

Sizlerin tanıklığında, bir kez daha itiraf edeyim ki, tekrar tekrar meslek seçme şansım olsaydı, yine sizleri eğitime ve hayata hazırlama sanatını seçerdim.

Türk millî eğitiminin geleceğinin, bu günden daha iyi olacağı inancıyla; başarılarla dolu daha nice 24 kasımlara diyor; hepinizi, sevgiyle ve saygıyla, bir kez daha selâmlıyorum.